

COMUNE DI FERRARA

LICEO ROITI

Testi a cura di Silvia Grandini e Roberta Robbiano

Nugae discipulorum

metodo Ørberg

LICEO SCIENTIFICO A. ROITI

a cura di
Silvia Grandini
Roberta Robbiano

NUGAE DISCIPULORUM

Scritture creative in latino

Metodo Ørberg

In his pagellis complecti volumus omnia quae scripta sunt a nostris discipulis qui linguae latinae orbergiana methodo student praeterito et praesente anno.

Fabulas docuerunt magistrae Isabella Diodato, Silvia Grandini, Roberta Robbiano.

Ferrariae, kalendis septembribus 2015

Toga Aemiliae

Aemilia in foro romano togam emit.

Aemilia ad villam suam it et togam suam in mensa ponit!

Aemilia: "Ubi est toga mea?".

Nulla persona (nemo) respondet

Aemilia: "Ubi est toga mea, servi?".

Aemilia irata est

Iulius: "Oh mea amata, quid est?".

Aemilia: "Toga mea hic non est!".

Iulius: "Interroga Syram quae ancilla tua est".

Aemilia Syram clamat: "Syra, veni!".

Syra non respondet quia in cubiculo suo est. Sed Delia quae Aemiliam audit venit.

Aemilia: "Ubi est Syra?".

Delia: "Syra in cubiculo est".

Aemilia ostium Syrae pulsatur et in cubiculum intrat.

Aemilia: "Ubi est toga mea?".

Syra: "Toga tua hic non est, sed Iulia togam tuam habet!".

Aemilia: "O improba ancilla! Iulia togam meam non habet".

Syra: "Minime, ea togam tuam habet".

Aemilia ex cubiculo exit, sed ostium non claudit. Syra ostium claudit. Aemilia ad cubiculum Iuliae it.

Aemilia ostium Iuliae pulsatur et in cubiculum intrat.

Aemilia: "Iulia, illa toga mea est".

Iulia: "Mamma, haec toga pulchra est, tam pulchra quam tu".

Pietro Felisatti
Classe I B
a.s 2013/14

Cuius sunt vestigia?

Servae villam tergent. Fenestras et ianuas ancillae aperiunt. Lulia multas rosas et lilia carpit et in atrio, in perystilo, in aqua et in cubiculo ponit.

Iam villa pulchra est! Cum Aemilia intrat in villam, rosae et lilia quae a Lulia carpuntur, videt. Flores Luliam delectant.

Aemilia: "Lulia est bona et pulchra puella quae villam terget!" et ei osculum dat.

Dum pastor cum cane villam Lulii petit, canis pastorem relinquit. Pastor canem non videt et sine eo ad villam adit. Canis currit et per ostium in cubiculum intrat: canis Luliam quaerit et per villam currit.

Pastor qui prope villam consistit, oves numerat. Canis Luliam reperit et ab ea videtur. Puella vocat: "Ecce mea canis quae solum ad me advenit!" et canis latrat. Canis Luliam amat quia pulchra et bona puella est. Lulia cani osculum dat.

Aemilia, quae in horto erat, in villam intrat et multa vestigia in perystilo, in cubiculis et in atrio videt.

Iam villa non pulchra et munda est! Lulia cum cane villam relinquit et in horto occurrit. Lulia ludit in horto cum cane, canis pilam capit.

Aemilia ancillas ininterrogat: "Quis facit haec vestigia?": Ancillae non respondent quia canem non videbant.

Aemilia irata imperat: "Tergete rursus villam!". Ancillae parent. Quia Lulia cani malum, pirum et panem dat, canis laetus est. Aemilia, irata, Marcum et Quintum verberat quia nulla verba respondent. Pueri irati sunt quia nulla vestigia faciebant et in cubacula sua intrans.

Lulia laeta in villam intrat et matrem sine Marco et Quinto videt.

Pastor villam relinquit et canis ad eum occurrit. Lulia canem salutatur et in villam intrat.

Iam Syra: "Marcus et Quintus a matre tua verberantur quia ii vestigia faciunt, sed non illi facere vestigia poterant, quia procul a villa erant! Vestigia illa canis pastoris facit!"

Nunc Lulia laeta non est, plorat et in cubiculum suum occurrit!

*Anna Casarotto
Classe I G
20/02/2014*

Iulia et Margarita ludunt

Iulia et Margarita, canis eius, in horto ludunt. Iulia iacit pilam longe, in horto.

Margarita quaerit pilam, sed eam reperire non potest. Iulia tristis est, quia pilam suam habere non potest.

Dum Iulia plorat, Aemilius, frater Aemiliae, qui ex Germania venit, in villam sororis intrat. Iulia videns hominem armatum perterrita est. Aemilius Iuliam salutatur:

Aemilius: "Salve Iulia! Ego sum Aemilius, avunculus tuus!"

Iulia: "Salve avuncule! Cur armatus es?"

Aemilius: "Quia miles sum et contra hostes Germanos pugno....sed, cur ploras, Iulia?"

Iulia: "Quia pilam meam reperire non possum. Potesne reperire pilam meam, avuncule?"

Aemilius: "Ita! Ubi est pila tua?"

Iulia: "Procul, in extremo horto!"

Aemilius et Iulia in horto quaerunt pilam, sed eam invenire non possunt.

Aemilius: "Pila tua non hic est!"

Iulia admirata: "Ubi est, igitur?"

Aemilius: "Deo Neptuno pila tua est!".

Iulia: "Deus Neptunus habet pilam meam? Cur?"

Aemilius: "Quia pila tua est illic, in rivi aqua fluit.... Neptunus est deus aquarum et nunc ille tuam pilam habet!"

Iulia: "Quis meam pilam rursus capere potest? Fortasse Marcus vel Quintus....."

Aemilius: "Minime! Pila nimis longe est! Cras ego Romae tibi novam pilam, pulchriorem et maiorem, emere volo!"

Iulia: "Gratias, avuncule mi!"

Nunc Iulia laeta est.

Giovanni Bertelli
Classe I G
a.s. 2013/14

Qui pro quo

Personae:

Lucius (libertus ex Gallia)

Publius Cornelius Seneca (senator romanus)

Paulus (homo qui ambulat per viam)

narrator

Lucius, qui libertus ex Gallia est, in Italiam venit et, post longum iter Romae consistit. Lucius cibum cupit et videt hominem qui pulchram togam albam et rubram habet.

Lucius: "Ubi est locus in quo **potere edere** et bibere?"

Publius: "Quid? Stulte, non intellego quod dicis! Quem locum quaeris?"

Lucius: "Cur me non **intellegere**? Facile est: locum quaero in quo ego possum bibere et **edere** quia ego fessus **esse** post longum iter"

Publius: "Quid?! Visne edere et bibere? Si tu vis edere in tabernam librariam tu ire debes!"

Lucius: "In tabernam librariam?! Ego **edere** volo (*e fa il gesto di mangiare*)?! ego volo **edere** et bibere! (*gesticola e perde la pazienza*) homini necesse est **edere** et bibere dum vivit."

Publius: "Ah! Tu vis **esse** (*tra sè: ille non bene latine loquitur*) et bibere sed antea facere hoc necesse est: terge te ipsum, amice! I ad thermas! Non bene oles...."

Lucius: "Quid sunt thermas?"

Publius: "Thermae sunt loca ubi aqua fluit et te ipsum mergere potes"

Lucius: "Ita, intellego, ... sed ubi sunt thermas?"

Publius: "In extrema via."

Lucius, qui stultus est, re vera non bene intellegit...

Lucius putat: "Ego ad Thermas eo, quia ego sordidus sum! Alii homines me fugiunt quia non bene oleo!"

Lucius in via it et ante flumen Tiberim consistit. Illic videt alium hominem cui "Paulus" nomen est et eum interrogat:

Lucius: "Quid est illa res?"

Paulus: "Est Tiberis! Tiberis est magnum flumen quod homines Romani amant et venerant"

Lucius: "Quid est flumen?"

Paulus, (spazientito): "Stultissime homo! Flumen est locus ubi aqua fluit"

Lucius: "ah!! Ita! Haec sunt thermas romanae!"

Lucius in Tiberim se mergit et in magno flumine natat et natat. Alii homines Lucium spectant e ridet.

Lucius interrogat: "Cur vos me ridetis? Ego sum in thermis, ut omnes Romani!"

Publius, qui in via quoque ambulat, eum interrogat: "Oh! Amice mi! Quid agis in Tiberi?"

Lucius: "Ego tibi pareo! Tu mihi dicit "necesse esse te in thermis lavare et ego in thermis sum!"

Publius: "Sed hic Tiberis est, non thermas ! Flumen et termas eadem non sunt!"

Paulus venit et Lucius aspicit!

Paulus: "Amice! Quid agis in flumine?"

Lucius: "Roma est difficillima urbs: homines loquuntur sed ego non intellego quod dicunt...! Melius est redire in Galliam quae est mea pulchra patria".

Omnes: "Oh! Stultus homo est Lucius! Roma est pulcherrima omnium urbium! Vale, Luci!"

*Marco Bortolotti e Michele Morandi
Classe I G
a.s. 2013/14*

Ruri

Aemilia, Iulius et eorum liberi ad campos eunt, quia ii pulchrum iter facere volunt. Ecce Iulia, filia Aemiliae et Iulii, flumen videt.

Iulia: "Aspice, id flumen quod clarissimum est, pater!"

Iulius: "Aqua, quae in flumine fluit, pura et frigida est!"

Marcus: "Meus equus aquam bibere vult!"

Iulius: "Consistite! Necesse est omnibus equis bibere!"

Quintus: " Meo equo quoque herbam esse necesse est!"

Aemilia: " Dum equi herbam edunt et aquam bibunt e rivo, quiescimus sub magna arbore."

Iulius equos consistere iubet . Equi ante arborem consistunt.

Quintus: " Non solum animalia, sed etiam nos fessi sumus!"

Iulius: " Id verum est! Multas horas equo vehimur in sole. Nunc in umbra iacemus... mala, pira et panem edimus..."

Quintus: "Et poculum aquae frigidae bibimus !"

Iulius: "Certe, Quinte! Aspicite pueri: montes, campos, arbores et silvas... Sol lucet in caelo sine nubibus. Nunc gaudeo quod sum hic vobiscum!"

Aemilia: "Veni in umbram, Iulia!"

Puella canit quia laeta est.

Iulia: " Mea vox pulcherrima est!"

Marcus: "Is dies laetus est! Necesse est non perturbari a puella canente."

Iulia: "Stultus es, Marce!"

Iulius: "Ssst... non excitate pullos qui dormiunt!"

Quintus: "Ubi sunt, pater?"

Iulius: "In nido!"

Marcus: "Ubi sunt nidi?"

Iulius: "In arboris ramis... quaerite nidos, pueri!"

Aemilia: "Iam, tempus est discedere, Iulii. Vesper est."

Familia Iulii discedit et ad villam suam it!

Alberto Cavolo
Classe I G
a.s. 2013/14

In familia romana

Pater : "Unus, duo, tres, quattuor, quinque... decem..."

Mater: "Quid facis ?"

Pater: "Nummos numero..."

Mater: "Cur ?"

Pater: "Quia librum novum emere volo, qui constat decem nummis! Nostri liberi in ludum eunt et ergo necesse est iis novos libros habere. Magister Diodorus, qui in ludo docet, severus est!"

Mater: "Ergo tibi pecunia est! Cur non mihi anulum gemmatum emis? Cupio anulum gemmatum habere..."

Pater: "Quia non satis pecuniae habeo: aut libros aut anulum gemmatum emere possum! Sed ubi sunt nunc Quintus et Marcus?"

(servus currens intrat)

Servus: "Filius tuus Quintus aqua submergitur! currite!!!"

Pater: "Ubi? Ubi sunt filii mei? Ego te hoc dicere iubeo!"

Servus: "Pueri sunt apud fluvium! Currite! Currite!"

(pater materque accurrunt)

Pater: "Ubi est Quintus?"

Filia: "Quintus salvus est! Quintum et Marcum, vivos et adsentes videre potestis!"

Mater: "Oh fili mi, madidi estis sed vivi!"

(mater filiolum amplectitur)

Pater: "Quo modo Quintus in fluvium cadit ? Et quomodo, Marce, eum servas?"

Quintus: "Apud flumen currebam, cum pulcherrimos pisces per aquam natantes video. Capere eos volebam sed in aquam cado.....!"

Marcus: "...ego Quintum cadentem video sed statim brachio dextro eum sumo et ad fluvii ripam traho. Nunc brachium Quinti male se habet sed nunc meus frater vivus est!".

Pater : "Cur hoc facere putabas?"

Marcus: "Quia hoc legi in libro quem mihi dedit magister Diodorus".

Pater (alla madre): " Igitur iustum est novos libros emere et non anulum gemmatum....! In libris multae bonae res sunt!"

Quintus: "Gratias tibi ago, frater Marce et gratias quoque vobis, mater et pater! Gaudeo quod salvus sum!"

*Michela De Candia
Classe I G
a.s. 2013/14*

De psittaci magistrae Patriciae morte (ex Catullo)

Lugete, o pueri puellaeque
Et quantum est discipulorum venustiorum:
Psittacus mortuus est nostrae magistrae,
psittacus, deliciae nostrae magistrae,
quem illa plus scientiis suis amabat,
quicum loqui ut levare posset
tristis animi curas solebat.
Nunc magistrae dolet quod illi
Nox est perpetua una dormienda
Hoc epicedio nostrae magistrae
Speramus pauco minus flere ocellos...

*Classe III D
a.s. 2013/14*

Pygmalion

Fabula scaenica

(ACTA ROMAE, APUD ACADEMIAM VIVARIUM NOVUM, 23-26 MENSE MARTIO, 2015)

Syra: "Salvete! Sumus discipuli gregis secundi B Lycae Roiti Ferrariensis et nunc coram vobis parvam scaenam agere volumus quam in volumine quod nuncupatur "Fabulae Syrae" legimus. Fabulam primam, narrantem de Pygmalione delegimus..."

Sum Syra, ancilla Aemiliae et Iulii. Hoc mane pueri et puellae currebant in peristylo. Subito, Marcus et Quintus currentes inter signa, contunderunt signa quae illic erant... ergo reprehendi pravae pueros et nunc iis narrare volo praecipue fabellam quae de his signis tractat...

Sed ubi sunt pueri et puella? Marce, Quinte, Iulia huc venite!"

Marcus: "Quid est Syra? Cur me vocas?"

Quintus: "Hic adsum, Syra! Sed ubi est Iulia?"

Marcus: "Iulia in horto pila ludit."

Syra: "Arcessite puellam, quaeso! Nam novam et inauditam fabellam vobis narrabo!"

Iulia: "Ecce Syra! Marcus et Quintus nobis dixerunt te novam fabellam narraturam esse!"

Flora: "Ego sum Iuliae amica et cum ea saepe ludo. Possumne audire te narrantem fabellam? Delector maxime fabulis neque quisquam mihi narravit..."

Syra: "Certe, etiam tu audi!"

Iulia: "Noli operiri, Syra! Narra nobis fabulam ipsam!"

Syra: "Signa, quae in perystilo videtis, confecta sunt a Pygmalione."

Marcus: "Quis erat Pygmalion?"

Syra: "Pygmalion vir graecus fuit, qui magnam pecuniam, multos amicos, multos servos habebat... sed nunc considite, silentium facite, audite et spectate..."

Incipit fabella quae a Syra et pueris spectatur

Pygmalion: "Sum Pygmalion, artifex peritissimus conficiendi multa opera ex marmore, ex ligno, ex aere. Totum diem operam huic labori do neque mihi tempus vacuum est ad ambulandum in foro... Nullas autem puellas vere amo: puellae nimis superbae et stultae sunt. Tantum meis signis delector. Multi cives ad meam tabernam veniunt et mirantur et laudant mea signa quia illa sunt perfecta et mire extracta.

Venite spectatum, viri et feminae: pulchra haec signa aspiciet! Intrate in tabernam meam!"

Puer 1: "O Pygmalion! Quam pulchra haec signa sunt!"

Puella ambulans: "Nam arte tua naturam ipsum imitatus es!"

Puer 2: "Immo naturam ipsam non solum imitatus es, sed etiam superavisti!"

Pygmalion: "Quod signum videre vultis?"

Puella ambulans: "Hoc signum."

(omnia signa de se loquuntur...)

Cupido: "Mihi nomen est Cupido, sum deus amoris et iacio sagittas amoris in homines. Sum filius Veneris et Martis, duabus alis in aere volo. Soleo transfigere sagittis pectora hominum et sic amorem mentibus humanis infundo."

Theseus: "Sum rex Athenarum cui nomen est Theseus. Tempore antiquo album taurum, patrem minotauri interfeci. Atque magnam gloriam quaerens, ad insulam Cretam ivi, in labyrintho minotaurum occidi et ex labyrintho exii, quia ab Ariadne filium accepi quocum exitum labyrinthi repperi. In insula Naxo Ariadnam reliqui. Cum Athenas navigavi oblitus sum me velas atras in albas mutare, ergo pater meus, putans me mortuum esse, ab alto saxo se iecit pro dolor!"

Ariadna: "Mihi nomen est Ariadna. Sum filia Minois qui rex insulae Cretae est. Adiuvi Theseum filo quod ei tradidi cum ille venit in labyrinthum ad necandum Minotaurum. Amore eius viri capta, una cum eo domo regia fugi. Sed is fidem et amorem meum prodidit et me reliquit in insula Naxo, pro dolor.... Tandem deus Bacchus uxorem me duxit."

Iuppiter: "Iuppiter sum, pater et rex deorum omnium, deus optimus et maximus. Omnes homines me valde colunt et honore afficiunt quia meum imperium in caelis et in terris est. Fulgur in manu teneo quo omnes percutio et terreo."

Iuno: "Sum regina deorum, Iovis mulier, quam homines Iunonem vocant. Familiam, nuptias et partus protego itaque Pronuba et Lucina vocor."

Mercurius: "Deus Mercurius sum; alas in pedibus et petasum in capite habeo. Velociter de alto Olympo

descendo et iussa deorum fero. Mercatorum etiam deus sum et multa alia perficio: exempli causa in Inferis mortuorum hominum animas comitor et ergo Psycopompum me homines appellant."

Diana: "Mihi mater est Latona, pater Iuppiter, frater Apollo. In insula parva, quae Delos nuncupatur, nata sum. Mihi nomen est Diana: silvis et venationibus semper delector, sed etiam in caelo ut Luna ab hominibus color."

Daphne: "Olim pulcherrima virgo fui, nomine Daphne, Penei fluminis filia. Deus Apollo, amore flagrans, rapere me cupiebat sed deum oderam et semper illum cum timore fugiebam. Quia putabam me tantum periculum effugere non posse, patrem meum sic oravi: "O pater auxilium mihi fer! In aliam formam me muta!" sic nunc effigiem habeo arboris quae "laurus" appellatur."

Venus: "Mihi nomen est Venus. Ego sum dea pulchritudinis et amoris fertilitatisque, nam sum pulcherrima dea inter deas, quam ob rem olim accepi malum aureum a Paride. Sum uxor Vulcani sed quoque amans Martis. Homines putant me natam esse a spuma maris, sed res non tam certa est..."

Minerva: "Mihi nomen est Minerva. Ego sum dea Romana sapientiae, belli et pacis.

Nata sum ex Iovis capite, iam adulta et armata. Ego dedi Atheniensibus olivam et sic facta sum patrona Athenarum. Cum Iove et Iunone sum princeps dearum Romanorum et multa templa mihi sunt dicata."

Pygmalion: "Ecce signum meum pulcherrimum, ab ea valde delectatus sum. Die et nocte de ea cogito et excrucior... Unus amor meus tantum est ! Oh quam pulchrum signum confeci. Hoc, re vera, volo eam uxorem ducere sed non possum quia non viva femina est sed statua ex marmore. Oh quantum doleo et fleo et lugeo. Dii boni, auxilium vestrum peto! In mulierem veram hoc signum mutate!"

Iuppiter: "Te audivi, optime sculptor! Tu etiam bonus et probus vir es! Ecce quod voluisti!"

Pygmalion: "Gratias tibi maximas propter magnam benignitatem tuam, pater deorum!"

Puella: "Oh Pygmalion quam pulcher es! Gratias tibi ago quod me creavisti et deo qui in feminam veram ex carne factam mutavit! Volo tibi nubere et tecum semper vivere!!!"

Plaudite!

*Classe II B
a.s. 2014/15*

Quintus medicum timet

Aemilia adit ad filium suum aegrum

Quintus: "Mater, estne medicus un atrio?"

Aemilia: "Ita. Medicus in atrio est et crus tuum sanare vult"

Quintus: "Habetne cultrum?"

Aemilia: "Parvum cultrum habet, sed iam, Quinte, dormi"

*Aemilia filio suo osculum dat et ex cubiculum discedit. Quintus perterritus est, nam cultrum medici timet!
Visitari a medico non vult, ergo a lecto discedit et ex cubiculo currit.*

Dum Quintus currit ex cubiculo, audit matrem et patrem et medicum:

Aemilia: "Iuli, filius noster perterritus est... Dormire non vult quia timet cultrum medici"

Iulius: "Filius meus perterritus non est! Est fortis! Iam in cubiculo suo est et eum sanari vult!"

Medicus: "Ubi est cubiculum Quinti?"

Syra: "Cubiculum Quinti est illud"

Iam cubiculum intrant.

Quintus videt medicum cum cultro et currit in peristilum, ubi est Delia, quae Quintum videt et dicit

Delia: "Quinte! Cur tu non iaces in lecto tuo?"

Quintus: "Tace, Delia! Timeo cultrum medici, et tangi ab eo non volo!"

Quintus ex peristilo currit et in atrio, ubi pater et mater et medicus non sunt, iam est.

Crus eius aegrum est nam sanguis ex vena exit! Audit patrem suum venire in atrium et impluvium intrat et sub aqua iacet.

Quintus piscis non est, ergo in aqua spirare non potest, et, dum est sub aqua, sanguis ex sua vena exire videt.

Iulius filium suum non videt in atrio et currit in peristilum!

Iulius: "Delia! Delia! Ubi est filius meus? Is in lecto non iacet!"

Delia: "Quintus in atrio est quia timet cultrum medici!"

Iulius: "Gratias tibi!"

Dum Iulius intrat atrium, Quintus exit aqua: iam spirare potest!

Iam Iulius non perterritus sed iratus est et suo filio dicit

Iulius: "Quinte! Cur tu non iaces in lecto tuo? Medicus sanare crus tuum vult! Curre in cubiculum tuum, improbe puer!"

Quintus currere ex villa sua vult, sed is quoque timet baculum patris...

Is perterritus it in cubiculum suum et crus eius a medico sanatur.

Beatrice Borghi
Classe I G
a.s. 2014/15

Questo eBook è frutto di una collaborazione tra Comune di Ferrara e Liceo Scientifico "A. Roiti" di Ferrara.

ISBN 9788898786145
2016 Comune di Ferrara

Testi a cura di Silvia Grandini e Roberta Robbiano

Progetto grafico e realizzazione eBook: Liceo Scientifico "A. Roiti" di Ferrara